

Protokół z posiedzenia
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim
w dniu 22 stycznia 2019 roku

Dwudzieste posiedzenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego (WRDS) w Województwie Małopolskim odbyło się w dniu **22 stycznia 2019 roku, o godz. 14.00** w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie (sala 122).

Posiedzenie prowadził Pan Witold Kozłowski – Marszałek Województwa Małopolskiego oraz Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim.

W załączeniu lista uczestników posiedzenia (załącznik nr 1 do Protokołu).

Spotkanie przebiegło zgodnie z poniższym porządkiem obrad:

Otwarcie spotkania – Przewodniczący WRDS w Województwie Małopolskim przywitał Członków Rady oraz przybyłych Gości:

Pana Jacka Rękę, Starszego Małopolskiego Cechu Zdunów i Zawodów Pokrewnych;

Pana Tomasza Pietrusiaka, Zastępcę Dyrektora Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego;

Pana Piotra Łyczko, Kierownika Zespołu Ochrony Środowiska, Departament Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego;

Pana Grzegorza Rakoczego, Polska Izba Ekologii;

Pana Roberta Wojtowicza, Kierownika Laboratorium Badań Urządzeń Gazowych i Grzewczych, Instytut Nafty i Gazu;

Pana Henryka Kawalca, Mistrza Kominiarskiego, Korporacja Kominiarzy Polskich;

Pana Pawła Ścigalskiego, Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Jakości Powietrza;

Pana Miłosza Jakubowskiego, Fundacja Frank Bold/Krakowski Alarm Smogowy.

Pan Witold Kozłowski, Marszałek Województwa Małopolskiego, Przewodniczący WRDS w Województwie poinformował, że Prezydium Rady podjęło decyzję o przesunięciu powołania trzech przedstawicieli Związku Przedsiębiorców i Pracodawców (nowy podmiot w dialogu społecznym) na Członków Rady na kolejne posiedzenie plenarne. Do tego czasu strona pracowników (NSZZ „Solidarność”, OPZZ, FZZ) przedstawi swoich kolejnych trzech przedstawicieli w celu zachowania równowagi liczbowej pomiędzy stroną związkową i stroną pracodawców.

Następnie Przewodniczący WRDS w Województwie Małopolskim przedstawił Członkom proponowany program posiedzenia plenarnego informując, że Prezydium Rady podjęło decyzję o przesunięciu na następne spotkanie przyjęcie uchwały dotyczącej planu finansowego WRDS w Województwie Małopolskim na 2019 rok ze względu na konieczność wyjaśnienia ostatecznej wysokości dotacji celowej na obsługę działalności Rady.

Na koniec odniósł się do tematu przewodniego posiedzenia, czyli kwestii smogu i uchwały nr XVIII/243/16 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 15 stycznia 2016 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze Gminy Miejskiej Kraków ograniczeń w zakresie

eksploatacji, w których następuje spalanie paliw. Powiedział, że odbędzie się na ten temat dyskusja i wszyscy Goście oraz Członkowie Rady będą mogli zabrać głos. Jednocześnie poinformował, że decyzją Prezydium Rady stanowisko przygotowane przez Małopolski Cech Zduńców i Zawodów Pokrewnych (strona pracodawców) nie zostanie poddane pod głosowanie. Dodał, że na posiedzeniu Prezydium zadeklarował, że nie zamierza inicjować żadnych zmian we wspomnianych dokumentach.

1. Uchwała nr 1 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim z dnia 22 stycznia 2019 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim w 2018 roku

Projekt uchwały został poddany pod głosowanie: ZA – 17, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0. Projekt został zatwierdzony przez Członków Rady (załącznik nr 2 do Protokołu).

2. Uchwała nr 2 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim z dnia 22 stycznia 2019 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim za 2018 rok

Projekt uchwały został poddany pod głosowanie: ZA – 17, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0. Projekt został zatwierdzony przez Członków Rady (załącznik nr 3 do Protokołu).

3. Uchwała nr 3 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim z dnia 22 stycznia 2019 roku w sprawie harmonogramu pracy Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim w 2019

Projekt uchwały został poddany pod głosowanie: ZA – 17, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0. Projekt został zatwierdzony przez Członków Rady (załącznik nr 3 do Protokołu).

4. Rzemiosło zduńskie: zawód wymierający czy innowacyjny

Jacek Ręka, Starszy Małopolskiego Cechu Zduńców i Zawodów Pokrewnych - prezentacja „Rzemiosło zduńskie: zawód wymierający czy – innowacyjny branży energetyki rozproszony”, (załącznik nr 4 do Protokołu).

Paweł Ścigalski, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Jakości Powietrza odczytał pismo Pana Jacka Majchrowskiego, Prezydenta Miasta Krakowa do Pana Witolda Kozłowskiego, Marszałka Województwa Małopolskiego, Przewodniczącego WRDS w Województwie Małopolskim dotyczące Uchwały XVIII/243/16 Sejmiku Województwa

Małopolskiego z dnia 15 stycznia 2016 roku. Prezydent Krakowa zaapelował do Członków WRDS w Województwie Małopolskim o odrzucenie zmiany wspomnianej uchwały.

Pan Miłosz Jakubowski, Fundacja Frank Bold/Krakowski Alarm Smogowy odniósł się do wypowiedzi Pana Jacka Ręki, który stwierdził, że nie było prawidłowych konsultacji społecznych w sprawie tzw. krakowskiej uchwały antysmogowej, a reprezentowana przez niego organizacja miała zaledwie kilka minut na przedstawienie swoich racji. Podkreślił, że konsultacje zostały ogłoszone 12 listopada 2015 roku i trwały do 8 grudnia tego samego roku. 27 listopada 2015 roku odbyło się wysłuchanie publiczne. Dodał, że w tym czasie swoje uwagi przekazało niemal 5000 osób, 96% z nich poparło projekt uchwały antysmogowej. Zauważył, że obecnie pozostało kilka miesięcy do wejścia uchwały antysmogowej w życie. Stanie się to 1 września 2019 roku. Podkreślił, że jeśli chciano by zmienić zapis tejże uchwały, należałoby najpierw zmienić Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, ponieważ uchwała jest działaniem naprawczym, który jest przewidziany w tymże programie. Cały ten proces trwałby wiele miesięcy ze względu na obowiązkowe konsultacje społeczne oraz uzgodnienia z Prezydentem Miasta Krakowa. W najlepszym razie uchwałę udało by się zmienić po jej wejściu w życie. Oznaczałoby to przywrócenie źródeł emisji, które zostałyby wcześniej zlikwidowane. Następnie zauważył, że jego przedmówca mówił o woli przyspieszenia wymiany tzw. kopciuchów. Podkreślił jednak, że od 1 września 2019 roku tzw. kopciuchy w Krakowie i tak będą zabronione. Ich używanie będzie wykroczeniem, za które będzie groziła grzywna do 5000 złotych. Następnie odniósł się do słów Pana Jacka Ręki, że prezentowane dotychczas dane dotyczące źródeł emisji zanieczyszczeń na terenie Krakowa są nieprecyzyjne i nie wiadomo kto je opracował. Zauważył, że wystarczy sięgnąć do Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego w części dotyczącej aglomeracji krakowskiej i uzasadnienia tego dokumentu. Wskazano w niej dokładnie jaki udział mają konkretne źródła emisji w stężeniu zanieczyszczeń. Pyły PM10 i PM2,5 stanowią około 50% zanieczyszczeń w Krakowie. Natomiast ponad 80% benzoalfapirenu ma swoje źródło z niskiej emisji na terenie Krakowa. Dodał, że należy także uwzględnić napływ zanieczyszczeń z otaczających Kraków gmin. Poinformował, że autorami programu są naukowcy, specjaliści i inżynierowie z firmy Atmoterm, którzy są osobami posiadającymi specjalistyczne wykształcenie techniczne. Następnie zauważył, że dochodzi do mieszania pojęć emisji CO₂, gazów cieplarnianych oraz emisji pyłów, benzoalfapirenu. Powiedział, że uchwała antysmogowa nie dotyczy tych pierwszych. Podkreślił, że niemalże jedynym źródłem benzoalfapirenu jest niska emisja z małych urządzeń grzewczych i nawet najnowocześniejsze kotły, kominki i piece będą emitować wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, bo jest to kwestia procesu spalania, który zachodzi w niskiej temperaturze. Dodał, że mamy obecnie w Polsce sytuację nieprzestrzegania norm jakości powietrza, które wynikają z aktów rangi unijnej. Jest to przede wszystkim dyrektywa w sprawie czystego powietrza dla Europy nazywana potocznie dyrektywą CAFE oraz dyrektywa dotycząca wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Formułują one obowiązki spoczywające na państwach członkowskich, jednak nie tylko na ich rządach, lecz również na samorządach. Obowiązki te w Polsce są nieprzestrzegane. W lutym 2018 roku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał

wyrok, w którym stwierdził, że Polska narusza wspomnianą dyrektywę CAFE odnośnie stężeń pyłów zawieszonych w atmosferze. Obecnie trwa proces dostosowania się do dyrektywy. Jeśli nie zostanie pomyślnie zakończony to grożą Polsce bardzo wysokie kary finansowe. Podkreślił, że największe stężenia pyłów w Krakowie występują nad ranem, w godzinach 3-4, co oznacza, że ich źródłem jest niska emisja, a nie ruch samochodowy. Kraków jest w bardzo specyficznej sytuacji ze względu na uwarunkowania geograficzne, gęstą zabudowę, brak korytarzy przewietrzających i gęste zaludnienie. Mieszkańcy Krakowa oddychają bardzo zanieczyszczonym powietrzem. Dlatego w Krakowie potrzebne są najdrastyczniejsze środki, żeby jak najszybciej doprowadzić do przestrzegania norm jakości powietrza. Dodał, że nikt nie planuje wprowadzenia zakazu spalania drewna w nowoczesnych kominkach czy kotłach na pozostałym terenie województwa małopolskiego. To obostrzenie dotyczyć ma wyłącznie Krakowa.

Pan Tomasz Ziaja, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców zapytał swojego przedmówcę czy Unia Europejska nie straszy Polski również karami w kwestii odnawialnych źródeł energii. Następnie poparł stanowisko Pana Jacka Ręki. Uznał, że zabranianie palenia drewnem sezonowanym bądź pelletem jest niewłaściwe. Dodał, że inne państwa takie jak Niemcy, Austria i Francja dopuszczają takie materiały grzewcze i zarazem spełniają normy nakładane przez UE. Następnie odniósł się do kwestii emisji CO₂. Uznał, że trwa swoista nagonka na pojazdy zasilane olejem napędowym, wydzielające substancje szkodliwe typu PM₁₀, PM_{2,5} i związki azotów. Natomiast pojazdy zasilane benzyną wydzielają CO₂. W skutek tej nagonki wzrost emisji CO₂ w Europie wyniósł 10%. Dodał, że należy zlecić analizy skąd bierze się zanieczyszczenie powietrza w Krakowie. W jego ocenie nie tylko z gmin ościennych. Powodem również jest to, że przedsiębiorstwa zlokalizowane w Krakowie wieczorami wyłączają elektrofiltry i wydalają do atmosfery zanieczyszczenia.

Pan Piotr Legerski, Pracodawcy RP powiedział, że obydwu jego przedmówców ma zapewne rację na podstawie badań, które zlecili. Dodał, że kilka dni temu w ciągu doby ilość pyłu w Krakowie zawieszono wzrosła pięciokrotnie pomimo tego, że są ferie i mniej aut na ulicach Krakowa. Badania były wykonywane w tym samym miejscu. Temperatura powietrza była bardzo podobna. Warunki się nie zmieniły, a ilość pyłu zwiększyła się pięciokrotnie. Dopóki nie powstanie instytucja, która ujawni swoją metodologię badań tego problemu, to każdy, kto zleca badania jakiemuś podmiotowi będzie mógł się na nie powoływać i twierdzić, że ma rację.

Pan Jerzy Smoła, Zastępca Przewodniczącego Zarządu Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność” powiedział, że piece opałowe są wymieniane w poszczególnych gminach przy wsparciu finansowym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Na podstawie uchwały antysmogowej mogą być instalowane piece klasy piątej, eco-design, które uniemożliwiają palenie drewnem. Dodał, że jeśli dopuści się ponownie możliwość opalania drewnem, część ludzi z nowymi piecami nie będzie mogła tego robić, a część ze starymi tak.

Pan Witold Kozłowski powiedział, że obecnie głównym źródłem finansowania tego typu przedsięwzięć jest program „Czyste Powietrze”.

Pan Jacek Ręka powiedział, że w ramach wspomnianych konsultacji społecznych reprezentowana przez niego branża miała kilka minut na przedstawienie swojego stanowiska. Jednak jemu chodziło o to, że uchwała na etapie powstawania nie była konsultowana

z zainteresowanymi stronami. Powiedział, że wielokrotnie jego branża przedstawiała swoje zdanie pisemnie, jednak nie doczekała się reakcji. Odnosząc się do wypowiedzi Pana Miłosza Jakubowskiego stwierdził, iż nieuzasadnione jest wygłaszanie tez o przyczynach smogu bez ich przebadania. Powiedział, że znany jest jedynie poziom zanieczyszczenia powietrza, a nie jego przyczyny. Dodał, że chce, aby zostały zlecone nowe badania dotyczące przyczyn smogu.

Pan Janusz Kowalski, Wiceprzewodniczący WRDS w Województwie Małopolskim, Prezes Małopolskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości powiedział, że pamięta czasy kiedy funkcjonowała Huta im. Lenina, Bonarka, Solvay i Łęg i nie było takiego zanieczyszczenia powietrza jak obecnie. Zapytał co będzie się mówić, jak zlikwiduje się wszystkie piece, a smog będzie jeszcze większy. Powiedział, że zabudowa w ostatnich trzydziestu latach kanałów wietrzących miasto doprowadziła do tego, że w tej chwili należałoby zrobić wyburzenia. Podkreślił, że nie można twierdzić, że główną przyczyną smogu są piece.

Pan Grzegorz Rakoczy, Polska Izba Ekologii powiedział, że w reprezentowanej przez niego organizacji zrzeszeni są producenci urządzeń grzewczych. Podkreślił, że Pan Jacek Ręka w dużej mierze ma rację. Stwierdził, że na Zachodzie śmieją się z Polski z powodu likwidacji możliwości ogrzewania paliwami stałymi. Dodał, że Niemcy otrzymują dofinansowanie od państwa na zakup kotłów ekologicznych na pellet. W Krakowie jeśli ktoś zainstalował ekologiczny kocioł musi go teraz zlikwidować. Powiedział, że dotychczasowe kominki i piecyki nie powinny się tak nazywać i kiedykolwiek zostać dopuszczone do obrotu. Powiedział, że polscy przedsiębiorcy produkują obecnie urządzenia grzewcze redukujące niską emisję do 90 procent. Zaproponował przeprowadzenie eksperymentu polegającego na wymianie starych i niskiej jakości urządzeń grzewczych na nowoczesne w jednej czwartej tzw. obwarzanka okalającego Kraków. W jego ocenie będzie tam widoczna natychmiastowa poprawa jakości powietrza. Dodał, że w Niemczech planowane jest trzykrotne zwiększenie ilości kotłów na paliwa stałe, na drewno.

Pan Henryk Kawalec, Mistrz Kominiarski, Korporacja Kominiarzy Polskich powiedział, że takiego zapylenia w Krakowie jak obecnie, nigdy wcześniej nie było. W jego ocenie za zanieczyszczenia odpowiadają przede wszystkim samochody i być może przemysł. Powiedział, że mieszka poza Krakowem i ogrzewa mieszkanie za pomocą celulozy, czyli drewna. Dodał, że niestety wiele osób w Krakowie i w okolicach wrzuca do pieców wszystko co popadnie, w tym plastiki. Stwierdził, że popiera wymianę starych i nieefektywnych urządzeń grzewczych na nowoczesne.

Pan Piotr Litwiński, Pracodawcy RP powiedział, że do wielu stolic europejskich, takich jak Wiedeń, Berlin czy Rzym, nie wolno wjechać autobusem lub autem ciężarowym jeśli jego norma emisji spalin jest mniejsza niż euro pięć. Takie obostrzenie wprowadzono dlatego, że pojazdy o gorszych standardach zadymiały miasta. Obecnie w Niemczech zwalniane są z opłat drogowych samochody elektryczne lub na gaz. U nas nie ma takich instrumentów. Uznał, że najważniejsza jest kwestia przygotowania drewna do spalania. Musi być ono odpowiednio długo suszone. W jego ocenie powinien być wprowadzony zakaz palenia drewnem za wyjątkiem drewna sezonowanego trzy lata. Zauważył, że również węgiel można spalać ekologicznie. Zwrócił również uwagę, że należy w szczególności kontrolować – pod kątem emisji – takie podmioty jak huta czy ciepłownia w Krakowie.

Pan Witold Kozłowski podziękował Członkom Rady, jak i zaproszonym Gościom, za przybycie na posiedzenie i udział w dyskusji. Zapowiedział, że kolejne posiedzenie Rady będzie miało miejsce w drugim kwartale bieżącego roku i dotyczyć będzie zarobków pracowników sądownictwa i prokuratury.

Opracował: Wojciech Wojtasiewicz, Departament Skarbu i Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

Przewodniczący Wojewódzkiej
Rady Dialogu Społecznego
w Województwie Małopolskim

Witold Kozłowski